

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
twitter: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

1 oktober 2020

Thema 2020: Natuurinclusief **Soort van het seizoen, herfst: klimop** **Oktober – december**

In 2020 is het jaarthema Natuurinclusief.

Bij Natuurinclusief komen beelden boven van de mens die in het dagelijks leven bezig is en rekening met de natuur houdt. Dit alles het hoofd, hart en handen, of te wel met kennis van de natuur, passie voor de natuur en beschermen van de natuur. Dit is samenleven met de natuur.

Klimop voor het bloeistadium, Cor Nonhof

Klimop tijdens het bloeistadium, Cor Nonhof

Klimop met een bloemknop, Aukje Gjaltema

Klimop in bloei, Anna Kreffer

Meld je klimop via
afdelingdelfland@knnv.nl
of via
[KLIK HIER](#)

Eigen ervaring

Klimop viel me nooit zo op, het is er gewoon, het is ook niet zeldzaam. Pas met een eigen tuin, leerde ik de plant waarderen. Het bedekt een schutting of muur met altijd groene bladeren. Veel dieren en diertjes vinden er een schuilplaats. Jaren wachtte ik op bloemen, maar die kwamen maar niet. Omdat ik altijd alles snoeide, klimop bloeit pas als het uitgegroeid is. Nu knip ik, van de klimop aan de schutting, alleen de uitlopers aan de onderkant weg en word ik in de herfst beloond met een overdaad aan bloemen en wat later vruchtballen.

Herkenning

Gewone klimop (*Hedera helix*) is een vaste, groenblijvende plant. Met steun of via hechtwortels groeit het omhoog, zonder steun is het een bodembedekker. De bladeren zijn pijlvormig, drie tot vijflobbig. Als klimop niet meer verder kan klimmen, wordt de plant volwassen, de nieuwe uitlopers gaan hangen. Het blad wordt anders van vorm, rond tot ruitvormig en nu verschijnen de bloemen. De meeldraden en helmknoppen van de bloemen rijpen als eerste. Daarna de vrouwelijke stempels. Klimop bloeit met bolvormige schermen en kleine groengele bloemen, bloeitijd van september tot december. De bessen zijn donkerblauw tot zwart.

Beschrijving

Klimop groeit in wat vochtige, voedselrijke bodems. Het is snelle en sterke groeier en kan wel 10 meter hoog worden. Over de aarde kruipend maakt de plant bij nieuwe uitlopers wortels aan. Als er steun in de buurt is, een boom of muur, groeit het omhoog, naar het licht, de wortels worden dan hechtwortels, daar nemen ze geen voedsel mee op. Voeding haalt klimop uit de bodem, niet uit de boom of muur. Klimop is, zoals veel planten, giftig bij inname, niet eten dus.

Niet schadelijk

Klimop is niet schadelijk voor bomen of muren. De hechtwortels kunnen wel kieren of spleten gebruiken die er al zijn. Door de neerslag van stikstof neemt klimop in de natuur toe. Voor bomen kan klimop een aanwinst zijn, zomereik blijkt zelfs beter te groeien in combinatie met klimop. Waarschijnlijk door de schimmels bij de wortels van beide planten. Met een niet gezonde of hele oude boom kan klimop wel gaan concurreren en de boom overwoekeren. Klimop is nooit de oorzaak van boomsterfte.

Hou bij muren de dakgoot en kozijnen vrij, daar kan klimop ingroeien en dan schade veroorzaken. Een muur kan goed tegen klimop, tenzij het voegwerk erg slecht is. Haal de nog jonge uitlopers weg, oudere klimop laat resten van de hechtwortels zien bij verwijdering.

Fijnstof en klimaatverandering

Klimop heeft zeer goede resultaten bij het afvangen van fijnstof in stedelijk gebied. Formaldehyde, koolwaterstoffen en andere giftige stoffen worden effectief uit de lucht gefilterd. Gevelbegroeiing van één vierkante meter klimop heeft drie tot acht vierkante meter bladoppervlakte. Daarmee kan tot zes gram fijnstof per dag uit de lucht gehaald worden. Met de regen spoelt dat weer weg. Belgisch onderzoek laat zien dat op klimopbladeren uit een sterk vervuilde omgeving veel bacteriën te vinden zijn die dieseluitlaatgassen afbreken, aanzienlijk meer dan op klimopbladen uit een schone omgeving. Die bacteriën voeden zich met luchtvervuiling!

Klimop beschermt een muur tegen weersinvloeden en geeft een uitstekende isolatie. Binnen blijft het in de zomer koeler en in de winter warmer.

Ook als haag is klimop een goede keuze, makkelijk in onderhoud en wintergroen.

Er zijn veel variëteiten, ook met bont blad, voor elk wat wils.

Ecologie

Als andere planten op hun retour zijn begint de klimop te bloeien. De bloemen leveren veel stuifmeel en nectar en worden druk bezocht door vlinders, zweefvliegen, bijen, kevers en wespen. Ook 's nachts komen er vele soorten op af zoals nachtvlinders, oorwormen, pissebedden, hooiwagens en sprinkhanen. In een bos met veel klimop leven meer kikkers en padden. Ook van de bladeren leven (de larven van) diverse insecten.

Late bloei betekent ook late vruchtzetting, de bessen worden komen tevoorschijn als andere struiken al zo'n beetje leeg gegeten zijn.

Klimop is een geweldige plant voor dieren. In het dichte bladerdek kunnen vogels broeden en muizen scharrelen. Vele soorten insecten rusten graag op de bladeren in de zon of gebruiken het als schuil- en leefplek. Ook om te overwinteren is klimop in trek. Al die insecten zijn natuurlijk ook weer voedsel voor andere dieren, die graag eens komen zoeken in klimop.

Er zijn een paar soorten die helemaal afhankelijk zijn van klimop: klimopbremraap - een parasitaire plant, klimoptaailing – een paddenstoel, klimopkever, klimopbij en klimopbladroller.

Verzorging

Klimop snoeien kan het hele jaar, liefst in het voorjaar, twee tot drie keer per jaar is voldoende. Knip tot een meter onder de gewenste hoogte.

Voor wie wel klimop wil, maar niet aan muur of schutting, is er struikvormige klimop, *Hedera arborescens*. Deze wordt ongeveer een meter hoog, klimt of kruipt niet meer, heeft geen ondersteuning nodig en bloeit. Het is een vorm "gemaakt" van de bloeiende klimopstengels. Je kan deze kopen, maar ook zelf stekken. Neem in vanaf oktober een uitloper van de volwassen klimop, dus een die bloeit. Kies een stuk met twee "ogen", de verdikking aan de tak waar de nieuwe bladknoppen zitten. Haal het onderste blad weg, steek het in een pot met aarde en zet de pot buiten weg in de schaduw, wel beschermen bij vorst. In het voorjaar uitplanten.

Er zijn ook klimopsoorten die alleen kruipen en als bodembedekker ingezet kunnen worden.

Binnen, balkon of boomspiegel

Tegenwoordig wordt klimop ook aangeprezen als binnenplant met luchtzuiverende eigenschappen. Wie een balkon heeft kan een pot met klimop neerzetten, wel af en toe wat compost geven. Het kan ook een ideale plant voor boomspiegel beplanting zijn. Vooral onder een dicht bladerdak hebben planten in de boomspiegel het moeilijk. Een kruipende klimopsoort of zelfs de al genoemde struikklimop kan daar nog wel goed terecht. Makkelijk in onderhoud en kan bovendien goed tegen uitwerpselen van honden.